

radomir putnik

venijaminov krst

radio-drama

LICA:

RUVIM, prorok
ISAHAR, njegov učenik
LIJA, njegova žena
VENIJAMIN

RUVIM: Ne znam, zaista ne znam kud su nestali. A lepo sam im rekao da budu tu, da se ne gube. Lija je čudna žena, nju još uvek ne mogu da razumem, iako smo toliko godina zajedno, ali Isahara moram da usmerim. Treba sa njim biti pažljiv, on se sada uči. Ne smem da dozvolim da ga Lija pokvari, ona je vrlo racionalna. Da, da, ne smem joj dozvoliti da vaspitava mladića. (Pauza, bat koraka) Čujem korake. Mislim da je on. Isahare, sine, gde si?

(Koraci se približavaju)

ISAHAR: Tu sam, majstore.

RUVIM: (Za sebe) Da li da ga pitam, da li će odgovoriti kako treba? (Glasno) Zašto se okupila ona masa sveta?

ISAHAR: Čekaju, majstore.

RUVIM: (Za sebe) Dobro je. (Glasno) A šta čekaju, dete?

ISAHAR: Čekaju Isusa.

RUVIM: Kog Isusa, sine?

ISAHAR: Isusa Hrista, majstore.

RUVIM: Da, da, sad se sećam. Najavio sam Isusov dolazak u pola šest.

ISAHAR: Tako je, majstore.

RUVIM: Pa zašto su ljudi došli tako rano? Još nema ni pet.

ISAHAR: Ima majstore. Tačno je pet.

RUVIM: Dobro, ali to je još pola sata stajanja na suncu.

ISAHAR: Ako majstore. Narod je navikao da čeka. Narod ima vremena. Vidite, ja mislim da su ti ljudi došli rano da bi se prilagodili okolini, da bi se na nju privikli, da bi se stopili sa njom. Tek će onda, kada postanu deo nje, moći nesmetano da uživaju posmatrajući Isusov dolazak i sve što sledi.

RUVIM: Ne razumem te.

ISAHAR: Pazite! Kada se ljudi stope sa okolinom, sa stvarima, njihova pažnja neće više biti obuzeta sitnim detaljima; recimo drvce, pticama, džeparošima i jedni drugima, jer to će posmatrati sve dok Isus ne dođe.

RUVIM: Imaš pravo sine! Sada te razumem. Ali to je, vidiš, cinično.

ISAHAR: E pa, majstore, svet je svet, svet voli spektakle, pa to mu je. Svet uživa u predstavama. „Hleba i igara”.

RUVIM: (Uzbuđeno) To je sadizam! Uživati u raspinjanju čoveka! To je strašno! Nezamislivo!

ISAHAR: Majstore, nemojte da vas ja učim. Vi ste već ozbiljan stariji čovek, vi treba to odavno već da znate. Zar vam iskustvo ne govori da narod u svemu vidi samo zabavu?

RUVIM: (Uzbuđeno) Ah, proći će sam Isus, nosiće krst, on će otići da bi se žrtvovao, da bi se žrtvovao i za tu rulju koja čeka njegove muke! A oni ništa!

LIJA: Već čitav minut slušam kako se zamlučujete. Zar ti Ruvime ne shvataš gluposti koje govoriš? Zaluduješ ovog jadnog mladića. Hajde kući Ruvime. Spremila sam za večeru jagnjeće pečenje i crno vino.

RUVIM: Ne smetaj ženo. Ovo je važnije od svih pečenja. Da li vidiš onu rulju tamo?

LIJA: Ne vidim.

RUVIM: Ti se praviš da ne vidiš. Oni ljudi tamo čekaju ko zveri da potече Isusova krv.

LIJA: Čija krv?

RUVIM: Isusova.

LIJA: Kog Isusa?

RUVIM: Isusa Nazarećanina.

LIJA: Ti si, čoveče moj, ili pijan ili lud. Rekao si dve gluposti. Tamo nema ljudi. Zatim: kako neko ko ne postoji može da čeka nekoga ko je raspet pre mnogo, mnogo, vekova? Postaješ senilan.

ISAHAR: Ali tamo ljudi čekaju.

LIJA: I ti si lud.

ISAHAR: Ali, zar ne vidite?

LIJA: Gde, šta, koga?

ISAHAR: Tamo, kod one grupe drveća.

LIJA: Nema tamo nikoga.

ISAHAR: Ali, ja vidim! Verujte mi! Molim vas, ja zaista vidim ljude!

LIJA: Idem da pogledam. Možda tamo zaista nekog ima. Ali ako nema nikog, teško vama!

(Koraci koji se udaljavaju)

RUVIM: Jesi li video? Moja žena mi ne veruje. Kaže da tamo ne vidi nikoga. Da li ti vidiš?

ISAHAR: Pa...

RUVIM: Znači ti sumnjaš, ne veruješ meni, svome učitelju? Veruješ ženi zbog koje je čovek isteran iz raja?! (Tužno) Vidim, sine moj, ti si posumnjao i u boga i u mene. Onda idi! Nema potrebe da ostaješ.

ISAHAR: Majstore, učinilo mi se da tamo nema nikoga. U stvari, pogledao sam u pogrešnom pravcu. Verujte mi, učitelju, ni trenutka nisam posumnjao. Eto, sada vidim sasvim jasno. I vaša žena je u grupi ljudi. Razgovara. Zar je ne vidite?

RUVIM: (Za sebe) Kuda li on to gleda? Zar tamo ima nekoga? Mali laže. Biće dobar. Već sada je ubedljiv. (Glasno) Da, da, vidim je. Ima vrlo mnogo ljudi. Dakle sine, šta misliš? Oni ljudi čekaju strašan čin. Oni jednom bogu ne veruju na reč.

ISAHAR: Nepoverljivi su. Varali su ih često.

RUVIM: U pitanju je bog!

ISAHAR: To ne menja stvar. U svakom slučaju, Isusovo božansko poreklo je diskutabilno pitanje.

RUVIM: Ali ako ljudi ne veruju Isusu kao bogu, kako će onda verovati meni kao proroku?

ISAHAR: Da li će vam uopšte verovati? I zašto bi vam verovali?

RUVIM: Kako zašto? A spasenje posle smrti? A pakao i raj? A večitno blaženstvo i večiti oganj? A sreća, duševna sreća zbog posedovanja telesnog i duhovnog savršenstva za života u saznavanju boga i njegove istine? Zar i ti sumnjaš?

ISAHAR: Majstore, budite praktični. Vodite računa o dijalektičkim promena. Brinite o kruženju materije i energije! To je ono što tek treba proučiti. Tu je naša perspektiva.

RUVIM: Čini mi se da smo već razgovarali o tome.

ISAHAR: Te stvari ne smeju da se zaborave. Neophodno je potrebno da ih znamo i korisno primenimo.

RUVIM: (senilno) Kod koga ti učiš zanat? Vidim da ti je majstor dao dobre premise.

ISAHAR: Pola sam samouk, a pola vaš učenik. Pola je samonauka, samo ne znam koja polovina.

(Muzika koja stvara nagoveštaj nečijeg dolaska)

ISAHAR: Neko svira. Mirno je, kao da se ništa ne događa.

RUVIM: (Prene se) Čekaj, ja sam ubeden da je Isus prošao pre mnogo, mnogo godina!

ISAHAR: Ko to zna!

RUVIM: Ali to je, mislim, sasvim tačno.

ISAHAR: Možda!? Ko to zna?!

RUVIM: Ali, ako je Isus odavno prošao, kako će onda da prođe i danas?

ISAHAR: Istorija se ponavlja.

RUVIM: Nemoguće! Posredi je neka greška!

ISAHAR: Strpite se majstore. Videćemo već.

RUVIM: Ali siguran sam da je prošao.

ISAHAR: Ne budite sitničar. Ako dođe pitaćemo ga već.

RUVIM: Ipak sumnjam. (Pauza. Gubeći se, umorno, rasejano) Šta radi ona gomila tamo? Aha, znam, čekaju Isusa. Da, da, Isusa. (Muzika)

ISAHAR: Eno neko ide.

LIJA: Ja sam. Obojica lažete. Tamo nema nikoga. Samo drveće.

RUVIM: Varaš se ženo. Kako nema?! Zar nas dvojica lažemo?

LIJA: Svakako!

RUVIM: Zar nemaš poverenja u čoveka sa kojim si provela ceo svoj vek?

LIJA: Baš zato što te poznajem dobro, ne verujem, ti. Znam koliko si lažov.

RUVIM: Ako ne veruješ meni, onda moraš verovati ovome mladiću. On je iskren i pošten.

LIJA: (ironično) Da, vidim da bi oca prodao ako bi to zahtevala situacija. Iz očiju mu se vidi koliki je poltron.

RUVIM: Ja to ne vidim. Kako se to može iz očiju videti?

ISAHAR: Ne razumem šta ova žena govori. Može se gledati očima, to je u redu, ali iz očiju se nikako ne može videti. Zar nije tako, majstore?

RUVIM: Sasvim si u pravu.

ISAHAR: Vidite li gospodo, vaš muž, jedini živi prorok, daje mi za pravo.

LIJA: Jedini živi lupež, mislio si da kažeš.

VENIJAMIN: Mir, molim za mir; Molim za put. Pustite me da prodem, čeka me sudnji čas.

ISAHAR: Ko si ti? Stani malo! Kuda ćeš? Šta će ti krst? Kuda ga nosiš?

VENIJAMIN: Nosim! Šta te se tiče! (Pauza) Težak je, davo da ga nosi! (Pauza) Da vas pitam nešto. Da li je daleko do Golgote?

ISAHAR: A šta će tebi Golgota?

VENIJAMIN: Tamo treba da me raspnu.

RUVIM: Da, da, tamo su raspeli Isusa Hrista.

VENIJAMIN: Nisu. Sada sam pošao da me raspnu.

RUVIM: Nemoguće! Isus je raspet pre mnogo, mnogo godina. Ne može to dva puta da se dogodi.

VENIJAMIN: Nisam siguran da se to već dogodilo. Upravo danas treba da me raspnu.

RUVIM: Zašto tebe?

VENIJAMIN: Ja sam Isus.

RUVIM: Ali ti ne možeš da budeš Isus.

VENIJAMIN: Čekaj čiča, objasni ti meni zašto ja ne mogu da budem Isus.

RUVIM: (Nesigurno) Pa, Isus nije tako izgledao.

VENIJAMIN: Otkuda znaš?

RUVIM: Pa tako, znam!

VENIJAMIN: Daj ti meni neki pozitivan dokaz.

RUVIM: Dokaži ti da si Isus!

VENIJAMIN: Eto, imam bradu, imam krst, pošao sam na Golgotu da me raspnu. To su tri dokaza, dakle, sveto trojstvo.

RUVIM: Ne huli, ne banalizuj stvari. Bradu može imati svako, krst nosim na vratu i ja, raspinju me žena i deca — pa opet nisam Isus, Daj ti meni unutrašnji dokaz da si Isus.

VENIJAMIN: Evo vam moje isprave. Čitajte.

ISAHAR: (Čita) Isus Nazarećanin Venijamin. Ime odgovara, ali ima jedno više.

RUVIM: Aha, vidiš da si Venijamin, a ne Isus. Ako si Isus onda nisi i Venijamin.

VENIJAMIN: Sve ću da vam objasnim. Zovem se Venijamin, ali svi znaju da sam raspet kao Isus Hristos. Kao takav poznat sam širom sveta i nije sada rezon da me raspnu ko Venijamina. Biće uverljivije i istorijski tačnije ako umrem kao Isus. Uostalom, moje drugo ime je Isus, dakle, sve se slaže.

ISAHAR: (Pokoleban) Majstore, možda je on zaista Isus.

RUVIM: Ne, ne i ne! Ti, mladiću, nisi Isus!

ISAHAR: Čekajte majstore! Ne budite toliko tvrdoglavi, zar ne vidite i sami?! Ima ličnu kartu, nosi krst na leđima, ima bradu, ide da ga raspnu... Ja mislim da su to dovoljni dokazi identiteta.

RUVIM: To je nemoguće! Isus je stradao pre mnogo, mnogo godina, raspinjanje ne može da se ponovi, to u Bibliji nije predviđeno. Pitaj svoju ženu. Lija, ovaj mladić kaže da je on Isus i da je pošao da ga raspnu.

VENIJAMIN: Jeste, ja sam Isus.

LIJA: Ipak ste pijani, bog vas ubio. Sve iz kuće si popio stari nesrećniče, bazdiš na rakijetinu, a ovaj momak...

VENIJAMIN: Ali gospodo, ja sam Isus!

LIJA: Lepo društvo si našao momče! Stojiš sa pijanicama i propalicama. Čitavo popodne me lažu. Treba da te bude sramota! Mlad čovek pa takav! Šta ćeš tek da radiš kad budeš mator ko ova džukela! A ti barabo šegrtaska, vući mi se s očiju!

VENIJAMIN: Gospodo! Dozvolite! Gospoda i ja doista nismo pijani! Mi razgovaramo o pitanjima koja muče istoričare i naučnike stotinama godina. Ja sam Isus i upravo sam krenuo na Golgotu. Ono, nekada što su me raspeli dogodilo se po volji moga oca, ja tu zapravo nisam ni znao o čemu se radi, tek sam kasnije, na krstu shvatio šta se zbililo. Međutim, stvar je sada sazrela, više nema odlaganja, ja sam dobrovoljno pošao da se žrtvujem za opštu stvar, za sve ljude.

LIJA: Dobro, možda ti i nisi pijan kao ova dvojica, ali si u tom slučaju lud!

VENIJAMIN: Gospodo, ja sam pri čistoj svesti, potpuno sam svestan svega što govorim. Ali, možda žena ima pravo, možda ste vas dvojica pijani?

RUVIM: Isahare, vidiš li ti ono što ja vidim?

ISAHAR: Da, vidim; i čujem, što je još gore.

RUVIM: Koliko nas je trenutno ovde?

ISAHAR: Četvoro, ne računajući krst.

RUVIM: Vrlo dobro. A koliko njih od nas prisutnih ne vredi druge?

ISAHAR: Malo.

RUVIM: Koliko malo?

ISAHAR: Dvojica.

RUVIM: Dvojica ili dvoje?

ISAHAR: Dvojica, majstore.

RUVIM: Ko su to dvojica?

ISAHAR: Vi i ja.

RUVIM: Vrlo dobro! Dakle, da rezimiramo. Jedan čovek sa krstom na leđima, o kome ništa pouzdano ne znamo, i jedna žena, na žalost moja žena koja nije u stanju da shvati veličinu trenutka i koja sve što se događa svodi na elementarno pokušavajući da ženskom logikom pojednostavi apstraktno, kao da su se udružili u vredanju nas koji pokušavamo da damo opštu platformu za rešenje prvog hrišćanskog problema.

LIJA: Ajo!, šta sve on reče! Jesi li ga ti razumeo?

VENIJAMIN: Pa, ne baš sasvim, ali vidim da on meni ne veruje.

LIJA: On je demagog!

VENIJAMIN: Pa, više ne znam šta da kažem. On me je zbulio.

LIJA: Možda čovek žuri, pustite ga da ide svojim poslom.

VENIJAMIN: Ne žurim baš mnogo. Imam još malo vremena.

LIJA: Onda nemojte vi da zadržavate njih dvojicu. To nije lepo. Ako hoćete da se raspnete činite to. Ali ne ometajte druge. Imaju oni svoja posla.

VENIJAMIN: Uvek to „svoja posla“, uvek neka „druga posla“. A niko nikad ne kaže koja i kakva posla. Sve je to mistifikacija! Da, da, nikad se ne završi razgovor, uvek postoje neka druga, neka preča posla!

RUVIM: Ne uzbudujte se badava. Treba da sačuvate nerve, vas će uskoro da raspnu.

VENIJAMIN: Šta se to vas tiče! Vi čak i ne verujete da sam ja Isus!

RUVIM: Hm! Možda će da vas raspnu kao pogrešnog Isusa! Možda ćete tek na krstu da shvatite da niste pravi Isus. Bila bi tada dvostruka šteta za vas.

VENIJAMIN: Ali predpostavite da sam ja pravi Isus!

RUVIM: U tom slučaju morali biste da požurite. Pola šest je već odavno prošlo.

VENIJAMIN: Šta pola šest? Kakvih pola šest? Zašto baš pola šest?

RUVIM: Ja sam, naime, prorokao da će Isus proći danas u pola šest. Vi ste jedini naišli u pola šest, dakle, jedino vi možete da budete Isus. Tim pre što Isahar i ja stojimo i čekamo Isusa. Požurite, masa vas očekuje.

LIJA: Požurite, očekuje vas masa drveća. Čitava šuma!

VENIJAMIN: Znači, ako ste vi prorok, onda sam ja Isus?

RUVIM: Tako je!

VENIJAMIN: Ali, ako vi niste prorok, ako ste vi samo pijani, onda ja nisam Isus?

LIJA: (Pakosno, zburado) Tako je! Ovo drugo je tačno!

VENIJAMIN: Da li da verujem ovoj ženi?

RUVIM: Zar još nisi naučio da ženi i političarima ne treba verovati?

VENIJAMIN: Majku mu! Sada ste me zbulili. Ne znam ko sam! Možda nisam baš niko?!

ISAHAR: Ne uzbuđuj se! Biće da si ti Isus!

RUVIM: Jeste, vi ste Isus! Vreme je da vas raspnu! Hajde, ponesite krst! Pomoći ću vam do Golgote!

VENIJAMIN: Neću da idem! Nisam siguran ko sam! I vi ste mi sumnjivi! Čas pričate da sam Isus, a čas da nisam.

RUVIM: Pa vi ste on.

VENIJAMIN: Koji on?

RUVIM: Isus Hristos.

VENIJAMIN: O, kada bih smeo da vam verujem!

LIJA: Ne smete! On je pijan!

VENIJAMIN: Vi ste me skoro potpuno razuverili. Možda ja nisam Isus. Sami ste rekli da je on raspet pre mnogo, mnogo godina. Ako je to tačno, onda ja nisam Isus, već sam neko drugi.

RUVIM: Ako niste Isus, otkuda vam taj krst?

VENIJAMIN: Nosim ga od rođenja. Isprva je bio mali, ali koliko sam rastao, toliko se povećavao i on.

ISAHAR: Možda i ja nosim krst?

LIJA: Mudro od pijanog.

RUVIM: Sami ste nosili krst?

LIJA: Da kojim slučajem ti imaš krst, sigurna sam da bi ga natovarilo na moja leđa.

VENIJAMIN: Da, sve vreme sâm. Ali, rečeno mi je da Golgota nije daleko.

RUVIM: Vi ste Isus. Jemčim, za to! Odlazite!

VENIJAMIN: Vi me čak i terate?

RUVIM: Da! Ne želim da zadržavam točak vremena i istorije. I točak civilizacije. Danas treba da umrete i zašto onda to izbegavate?

VENIJAMIN: Pa nisam siguran da sam ja baš ja.

RUVIM: To više nije problem. Šta ćete imati od toga što ćete znati ko ste? Ništa. Možda će to stvoriti još i neke druge probleme. Vi ste pošli da izvršite sveti čin. Sada nema odustajanja.

VENIJAMIN: Čujte! Biće velika greška ako raspnu mene umesto pravog čoveka, ili da raspnu mene ovako sumnjičavog umesto mene malopredašnjeg, onakvog kakav sam bio pre nego što sam vas sreću. To bi bilo strašno.

RUVIM: Ko zna da li bi se ikad saznalo za grešku, ukoliko bi se greška dogodila. U svakom slučaju, Isahar i ja, koji jedini znamo šta je i kako je, čutaćemo, dakle, bićete potpuno bezbedni, a ukoliko se ukaže potreba i rehabilitovani.

LIJA: E, ja ću svima da pričam!

RUVIM: Na nju ne obraćajte pažnju. Ona je maloumna. Znači, sve je u redu?

VENIJAMIN: Ne! Šta vi mislite, kako će da se oseća onaj koji treba da bude raspet, onaj pravi, ako ja nisam pravi?! Zamislite: on dolazi na Golgotu i vidi mene na svome mestu, mene, pogrešno raspetog!

RUVIM: Ne verujem da bi se taj pravi ljutio.

VENIJAMIN: Ne! On bi se svakako pobunio ako bi jedino svojom smrću mogao da dokaže da je baš on taj pravi.

RUVIM: E sinko, onda si ti pravi ako umreš pre pravoga.

ISAHAR: Odlično majstore! Divan sofizam!

VENIJAMIN: U tom slučaju ja umirem pogrešno, ne znajući da sam pravi!

RUVIM: Niko ne zna da li je pravi sve dok ne umre.

VENIJAMIN: Ali ako sam ja Isus, onda moram pre smrti da saznam da li sam pravi ili ne. Eto, to je moj problem.

RUVIM: Čuj sinko, ne moraš ništa da znaš. Ako si Isus, vaskrsnućeš tri dana po pogrebu i stvar je u redu. A ako Isus nisi — nećeš da vaskrsneš, i

opet je stvar u redu. Ja samo to mogu da ti kažem.

VENIJAMIN: Znači, da moram da umrem ako hoću da saznam ko sam?
RUJIM: Izgleda da je to potrebno.

(Pauza)

VENIJAMIN: Pa kad promislim malo bolje, mene baš mnogo i ne interesuje ko sam i šta sam. Mogu ja i bez toga.

ISAHAR: Kukavice, strah te je!

VENIJAMIN: Nije me strah, ali ne umire mi se tek tako, iz puste radoznalosti. Sada mogu da tvrdim, ukoliko to ustrebda, da nisam Isus.

RUJIM: Kako to?

VENIJAMIN: Tako lepo. Kao što sam pre bio Isus, tako više nisam.

RUJIM: Vidim tvoj jeftin trik! Prvo si hteo, kada si došao i rekao da si Isus, da te obožavamo i da ti na svaki način pomognemo, pošto si znao kojim očima vernici gledaju Isusa. Mislio si: „Fasciniraću ih! Oni me neće proveravati! Imam krst!“ Ali, prevario si se, nismo ni mi naivni!

VENIJAMIN: Vi me niste shvatili. Ograničeni ste! Samo mislite o tome kako biste nekome podvalili. Lopov ne veruje da na svetu ima poštenih ljudi, kaže stara poslovice. Zar vi ne razumete? Ako sam i hteo da budem žrtvovan, više neću! To je moje pravo! Promenio sam mišljenje! Ljudi se menjaju, i shodno tome menjaju i mišljenje.

ISAHAR: Dobro, neka bude tako; ovo što si rekao prihvatamo uslovno. Međutim, proizilazi da si nas lagao.

VENIJAMIN: Nisam vas slagao. Moja stvar je šta ću u pojedinim situacijama da kažem. Sve zavisi od ljudi. Ja se dijalektički menjam. Sumnjajući, stičem kvalitet koji pre nisam imao. A i vi isto tako. Vi, međutim, ostajete robovi svoga mišljenja. Treba se menjati! Ako ja sada odem da me raspnu, to će biti samo još jedan dokaz više o ispravnosti mog stava. Vidim da ste zbunjeni. Ipak, razumećete već. Odlazim.

(Koraci se udaljavaju. Muzičku intermeco)

ISAHAR: Otišao je. Odneo je krst.

LIJA: Siroti mladić. Potpuno ste ga zaludili.

RUJIM: (Patetično) Vratite se! On mora da se vrati!

ISAHAR: (Nezadovoljno): To nije način! Tako, iz čista mira uzeti krst i raspeti se! To je mogao svako od nas da uradi!

RUJIM: Ne može to svako! Sinko, ovo je doista bio Isus! Ali promenio se. (Koraci se približavaju).

ISAHAR: Vraće se! (Pauza) Zašto si se vratio?

VENIJAMIN: Zakasnio sam. Ko zna da li su tamo. Šta sada da radim?

RUJIM: Ipak idi! Čekaju te! Nije lepo da uopšte ne dođeš. Oni te čekaju, oni neće nikuda otići, oni sve do svoje smrti nemaju kuda da odu. Sve što oni žele samo je tvoja smrt. Učini im to.

VENIJAMIN: Nikada još nisam razmišljao o krstu. Meni je, čini mi se, malo glupo to nošenje krsta.

RUJIM: Nemoguće! Krst ti je potreban. Ima u nošenju neke simbolike.

VENIJAMIN: (Neraspoloženo, pomalo nervozno) Kad čovek nešto ne razume, onda izmisli privatnu simboliku kojom objašnjava to što je van njegove sposobnosti shvatanja. Tako i vi! U svemu nalazite simboliku, a nikada je ne objašnjavate.

RUJIM: Znači Venijamine, ti se povlačiš! Nisi dorastao svetome zadatku!
ISAHAR: Ti si hohštapler! Varalica!

LIJA: Vidiš li Venijamine kako te vredaju!

VENIJAMIN: Opraštam im. Ne znaju šta rade. (Pauza) Da li ima smisla da se sada raspinjem?

ISAHAR: Sada ili kasnije — svedjedno je!

RUJIM: Stalno se pitaš. Pravi Isus nikada nije postavio to pitanje. Ni trenutka nije sumnjao!

VENIJAMIN: Ko zna! Možda je lupao glavu više od mene.

RUJIM: Ali on se nije sa krstom vraćao. On je svoj krst nosio do kraja. A ti, vidiš, vratio si se pre početka.

VENIJAMIN: Vratio sam se da ponovo razmislim. Kažite mi šta bih postigao raspinjanjem? Svi bi rekli: puca mi prsluk za njega i njegov krst.

ISAHAR: O, nadobudni racionalisto! Ponašao se kao da imaš slovensku dušu! A ti si Jevrej! Upamti to!

RUJIM: Mnogo razmišljaš, Venijamine. To ne valja, nikada nećeš moći dobro da delaš. Odluči se, krajnje je vreme.

VENIJAMIN: (Uzbuđeno) Mora da postoji još neko rešenje!

RUJIM: Nema ga!

VENIJAMIN: Hoću da znam zašto treba da umrem!

LIJA: (Sarkastično) Moraš da umreš, vidiš li da njih dvojica vrebaju kao lešinari. Učini im to, Venijamine! Umri!

RUJIM: Zašto još razlozima da se opterećuješ?! Dosta ti je što imaš krst!

VENIJAMIN: Krst treba da bude rezultat saznanja, a ja još ništa nisam saznao. Ne stavlja se krov pre nego što se kuća sazida. Hoću podtekst!

Hoću da znam šta stoji iza krsta!

ISAHAR: Neverni Tomo! Toma je tvoje ime, a ne Venijamin, a ne Isus! Sujetan si, sujetniji od milion žena.

VENIJAMIN: Hoću razloge!

RUJIM: Dakle, tražiš ideju. A zašto ne pomisliš da ideje nema? Zašto ne pomisliš da je tvoje raspinjanje, eto tako, događaj koji mora da se dogodi sam po sebi, događaj kome ne znamo uzroke ali veoma dobro znamo posledice, jer ih je svet jednom već doživeo.

LIJA: Onda su se znali i uzroci!

VENIJAMIN: To bi bilo demagoški. Srijaj i ne razmišljaj. Ja to ne mogu!

RUJIM: Onda pomisli da je tvoja žrtva potrebna zbog naroda!

VENIJAMIN: Gluposti! Ko je narod? Šta je narod? Nije ni narod naivan!

RUJIM: Tužno! Nikada ništa nećeš postići. Ostaće samo mali, nabedeni intelektualac koji se bavi ispravnim, jalovim razmišljanjima.

VENIJAMIN: Oh, puca mi glava!

RUJIM: (Proročki) Idi, polazi, čekaju te! Treba da se žrtvuješ za ljude, za Isahara, Liju, mene i za sebe, jer i ti si samo slab čovek! Idij!

ISAHAR: Ne plaši se Venijamine, tako mora da bude.

VENIJAMIN: Ne plašim se ja toga! Nisam ja fatalista! Ne verujem u moranje!

ISAHAR: Ruvime, on je slabić! Hajdemo!

VENIJAMIN: Ti ovo ne razumeš! Ruvim zna!

RUJIM: Da, ovo Ruvim zna. Daj mi krst Venijamine!

ISAHAR: Zašto? Šta će vama krst?

RUJIM: Na Golgotu ću ići ja!

LIJA: Kamo sreće da si otišao tamo pre dvadeset godina.

ISAHAR: Kako vi!? Pa vi to ne možete, vi niste Isus!

RUJIM: Nije važno ime, važan je čin! Onaj ko bude razapet — biće Isus!

ISAHAR: Ali vi niste mladi, vi ste sedi, stari! Vi to ne možete da učinite!

Ako odete, to će značiti da negirate svoje dosadašnje propovedanje, vi nećete biti dostojni uspomene Ruvima proroka! To će biti najgnusnija laž! I zar će ljudi onda da veruju u boga, u nepojamno? Ne, ne, Ruvime, ja to neću dozvoliti! Nikada!

RUJIM: Ti si mlad Isahare, ti još ne razumeš sve! Tebe interesuju isključivo formalni problemi. Šta je ime, šta su godine prema mogućnosti većitog otkupa? Zar je važno ko je na krstu? Isus je onaj ko bude raspet, samo on, njegovo dotadašnje ime nije bitno, ime se menja! To je sve vreme i Venijamin govorio, pa smo ga mi kritikovali. Kažeš da sam star, da sam sed, ti ne vidiš dalje od spoljnih stvari, to što si rekao samo su obeležaj čoveka koja će na krstu biti nevidljiva. Tamo će svet drugo da gleda, tamo niko neće gledati moje odelo ili moju sedu bradu. Shvati to Isahare! (Pauza) Daj mi krst, Venijamine!

ISAHAR: Ne, to ne može, to se ne sme!

RUJIM: Ja sam spreman, Venijamine!

ISAHAR: Da li ste razmislili?

RUJIM: Razmišljam delom. Ono polaže isto toliko prava na mene koliko i ja na njega.

VENIJAMIN: Shvataš li Isahare?

ISAHAR: Ja razumem vašu želju majstore, ali ako vas raspnu, religija će za mene biti prljava podvala. Ideja je dobra i sveta samo ako za nju gine pravi, određeni čovek. Zar zbog ideje uništiti život čoveka koji ne zaslužuje da njegovo telo bude samo surogat božanskog tela? Da li znate koliko veliku zabludu svesno činite?

LIJA: Koliko je velika tek moja zabluda! Mislila sam celog života da je Ruvim normalan. A sad...

RUJIM: Potreban je Isus. To je sve!

ISAHAR: Pomislite malo na zemaljske stvari. Vi imate bezbroj drugih dužnosti, mnogo važnijih od sulude smrti. Vi imate ženu, imate malu decu, o njima treba voditi računa.

RUJIM: Ostavljam ih po volji boga. Uzdám se u njegovu milost.

ISAHAR: Zar ne vidite da bogu, svome ocu, ni Isus ne veruje? I njemu izgleda ova žrtva zaludnom. Kada jedan bog ne veruje drugom bogu, kako vi, jedan običan mali smrtnik, to smete?

RUJIM: Postoji nešto što je važnije od verovanja ili neverovanja božjoj reči. Ja ću umreti za ideju večnosti, za ideju ljudskog duha! Ti Isahare razmišljaš kao svaki normalan čovek, ali putevi volje gospodnje nedokučivi su onome ko je navikao na život. Shvatićeš ovaj moj postupak kada budeš u mojim godinama, Isahare! I možda ćeš onda da postupiš kao ja sada. Uvek naiđe po neki Isus! (Pauza) Venijamine, daj mi krst, vreme je da podem.

VENIJAMIN: Ne! Krst je moj!

RUJIM: Krst je naš! Krst je ljudski!

VENIJAMIN: Ne mogu da ti ga dam, Ruvime. Navikao sam se na njega. Rekoh ti da sam rođen sa njim.

RUJIM: Nema više odlaganja!

ISAHAR: Vidite da Venijamin ne može da skine krst sa leđa. Prirastao je za njega kao ruka ili noga. Ako biste mu vi uzeli krst, on bi umro. Vi ne smete da ga ubijete.

VENIJAMIN: Isahar ima pravo.

RUJIM: Ja sam odlučio da podem; ako treba poneću na ledima i krst i Venijamina. Neće me omesti to što je Venijamin srastao sa krstom.

VENIJAMIN: Nemoguće bi ti bilo da odeš, Ruvime! Odmah bi bio prepoznat kao prorok, a ne kao Isus. Narod te je slušao danas kada si prorekao da će naići Isus. Niko ti ne bi poverovao da si Isus, mislili bi da želiš da im podvališ. Oni bi i tvoju smrt smatrali podvalom. To sigurno znaš, a znaš da te ni moj krst ne bi primio na sebe; ja sam samo hteo da te iskušam kada sam čutke prihvatio tvoju ponudu da odeš i da me zameni. Ti si to vrlo dobro znao, pa ipak si hteo da stekneš neke privilegije, ja to, uostalom, i ne znam. Vidim da se, ipak, mogu osloniti na tebe. To mi je veoma drago, Ruvime! Uvek ću se sećati tebe i Isahara. Isahar je mlad, emotivan, nema dovoljno iskustva, ali posao radi sa ljubavlju i veruje onoliko koliko ti ne veruješ.

ISAHAR: Zar vi majstore ne verujete?

RUJIM: Verujem, ali drugačije od tebe.

ISAHAR: Zašto Venijamin kaže da vi ne verujete?

RUJIM: Venijamin je rekao isto što i ja. Mi, proroci, ne smemo da verujemo slepo. Mi ne smemo da verujemo u boga, već moramo verovati u ono što nam omogućuje da...

VENIJAMIN: ...verujemo u čoveka!

LIJA: I u ženu, jer bez žene ste samo niko i ništa. Ni Ruvim ne bi postao prorok da nije bilo mene koja sam ga uvek hrabrila.

RUJIM: Dosta ženo, ti ovo ne razumeš!

ISAHAR: Kuda ćeš, Venijamine?

VENIJAMIN: Vreme je. Idem na Golgotu.

(Bat koraka koji odlaze. Muzika)

ISAHAR: (Uzbuđeno) Ruvime, on nije otišao na Golgotu! Pošao je suprotnim putem!

RUJIM: Da, otišao je suprotnim putem. Stići će na vreme. Čekaju ga.

LIJA: Hajde na večeru, Ruvime, spremila sam jagnjeće pečenje i crno vino...

(Muzika)

K R A J